

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Návrhu zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a o změně některých zákonů
Č. J.	74/2020
DATUM ZPRACOVÁNÍ	29. září 2020
KONTAKTNÍ OSOBA	Dagmar Endrlová
TELEFON	225 279 603
E-MAIL	dendrlova@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy České republiky chápe environmentální cíl omezování využívání jednorázových plastů a respektuje tak základní záměry příslušných směrnic EU. Svaz níže předkládá připomínky k návrhu zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, které jsou zaměřeny na požadavky na označování vybraných plastových výrobků, na povinnosti provozovatele kolektivního systému a na problematiku alternativ pro opětovné použití. Návrh ani nezohledňuje nastavení výjimek pro mimořádné situace, jako jsou zhoršené epidemiologické situace.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K materiálu obecně

Konstatujeme, že zákon nikterak nezvažuje možné výjimky pro používání jednorázových plastů v případě zhoršení epidemiologické situace – v rámci nouzového stavu či podobných situací (například v souvislosti s Covid-19 v současné době), kdy jsou jednorázové plasty (rukavice, roušky, ochranné obleky pro styk s nakaženými, obaly) považovány za zásadní příspěvek k omezení šíření infekčních nemocí.

Smysl by v rámci oběhového hospodářství dávala systémová a přímá finanční podpora budování technologií pro hygienické využití těchto plastů, které se díky své povaze a zejména znečištění a nebezpečné kontaminaci nehodí pro mechanickou materiálovou recyklaci.

Technologie, které umožňují hygienické využití těchto rizikových a kontaminovaných materiálů spadají do kategorie chemické recyklace, která je daleko pokročilejší a nabízí násobně větší škálu dalšího využití plastů než recyklace mechanická (například pyrolýza, plasma, solvolýza) a zároveň se v rámci hierarchie nakládání s odpady tato forma recyklace nachází na vyšším stupni než energetické využití nebo dokonce skládkování.

Dále se zákon nezabývá nezbytným podílem plastů v různých výrobcích např. obalech a v případě, že výrobek obsahuje jakékoli minimální množství plastů je defacto považován za plast, i když je minimální obsah plastu nezbytný a v současné době nenahraditelnou, z pohledu technického rozvoje, součástí výrobku.

Jako příklad uvádíme aktivitu evropského papírenského průmyslu (CEPI), která se týká stanovení prahové hodnoty pro malé množství plastů v povrchové vrstvě potahu papíru a lepenky. CEPI navrhuje dobrovolnou dohodu¹ hodnotového řetězce společně s členskými státy EU a Evropskou komisí, která bude představena

¹ Směrnice o obalech a obalových odpadech ji definuje následovně: „dobrovolná dohoda“ je formální dohoda uzavřená mezi příslušnými orgány veřejné moci členského státu a dotčenými hospodářskými odvětvími, která musí být otevřena všem partnerům, kteří chtějí splnit podmínky dohody k dosažení cílů této směrnice.

výkonnému místopředsedovi Evropské komise Timmermansovi z EK jako opatření² k prevenci plastů. Tato dobrovolná dohoda by byla považována za dočasnou na dobu, kdy neexistuje alternativa pro potahování papíru a lepenky bez plastů, a vyžadovala by, aby Evropská komise povolila postupně klesající prahovou hodnotu pro plasty v papírových a lepenkových potazích. Například by prahová hodnota mohla být přezkoumána v roce 2026 (v souvislosti s přezkumem směrnice o plastech na jedno použití) a skončit do roku 2032 po celkem dvou obdobích šesti let.

Dobrovolný závazek by měl tyto tři klíčové prvky:

1. Postupně klesající prahová hodnota pro plasty v papírových a lepenkových povlácích
2. Výzkum a vývoj s cílem urychlit inovace a vývoj neplastových alternativ
3. Uzavření cyklu sběru a recyklace - v Evropě

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

2. K § 7 odst. 1 – Evidence

Doporučujeme bližší specifikace k evidenčnímu systému tak, aby byl, pokud možno jednotný a snadno zpracovatelný výkonnými orgány.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je doporučující.

3. K § 8 odst. 2

Výjimka pro označení výrobků v bodu 5 části B přílohy k návrhu Zákona vyžaduje umístit varování na výrobek uváděný na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, v tomto případě se jedná o filtr.

V současné době Evropská komise navrhuje takovou minimální velikost varování, že je více než pravděpodobné, že jeho velikost bude větší než plocha samotného filtru. Technologicky může být umístění varování přímo na výrobek velmi problematické nebo dokonce nerealizovatelné. Umístění varování na filtr může být spojeno s negativními hygienickými dopady, případně dopady na zdraví spotřebitelů. Během užívání výrobku, na kterém bude natištěno varování, může dojít ke styku potisku s ústy, nebo může dojít i ke spalování potisku a vdechování souvisejících emisí.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

² Směrnice o odpadech ji definuje následovně:: „prevence“ znamená snížení *množství* a *škodlivosti* pro životní prostředí

4. K § 8 odst. 4

Ministerstvo stanoví vyhláškou způsob označování vybraných plastových výrobků podle odstavce 1 – tento předpis není dosud k dispozici.

Odůvodnění:

Vyhláška má vycházet z Prováděcího předpisu Evropské komise (EK), týkajícího se označování výrobků. Tento předpis v tuto chvíli stále není k dispozici, byť měl být dle Směrnice 2019/904 přijat EK do 3. 7. 2020. Situace, kdy nejsou známy žádné detaily k povinnosti týkající se označování produktů, vyvolává nejistotu výrobců. Kvůli plánování výroby potřebují mít informace k dispozici v dostatečném předstihu, a to v řádu několika měsíců, aby byli schopni se technicky na novou povinnost připravit. Z tohoto důvodu si dovoluujeme doporučit, aby při přípravě národního prováděcího předpisu (vyhlášky) bylo počítáno s odložením účinnosti této povinnosti. Současně navrhuje, aby bylo sjednoceno datum začátku povinnosti označování obalů s datem, kdy dochází ke každoroční výměně kombinovaných zdravotních varování na obalech (dle TPD 2014/40/EU), aby nedošlo ke zbytečnému skartování již vyrobených obalů, které ještě nenesou povinné označení v souladu se Směrnicí SUP. S ohledem na úsporu materiálu, zabránění vzniku zbytečného odpadu a tím pádem ochraně životního prostředí.

Tato připomínka je zásadní.

5. K § 9 – Osvětová činnost

Domníváme se, že tato oblast by měla nadále zůstat i v odborné kompetenci institucí jako například MŽP či CENIA.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

6. K § 9 odst. 2 písm. a)

Návrh Zákona nezohledňuje, zda použitelné alternativy/systémy opětovného použití vybraných plastových výrobků vůbec existují. Doporučujeme upravit znění odstavce následovně (tučně):

„a) dostupnost opětovně použitelných alternativ a systémech opětovného použití vybraných plastových výrobků, **jsou-li takové alternativy a systémy u vybraných plastových výrobků dostupné...**“

Momentálně neexistuje uspokojivá opětovně použitelná alternativa filtru, ani systém opětovného použití.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

7. K § 10 odst. 1 písm. a), odrážka 1

Zanášení vodohospodářské infrastruktury filtry tabákových výrobků je zanedbatelné a mezi původce znečištění patří zcela jiné výrobky. Povinnost čištění vodohospodářské infrastruktury u tabákových výrobků s filtry bude znamenat neúměrné zatížení výrobců tabákových výrobků a jako taková tak evidentně porušuje princip rovnosti a princip proporcionality. Evropská komise již také potvrdila, že tato povinnost není součástí rozšířené odpovědnosti výrobce v rámci Směrnice. Proto **navrhujeme toto ustanovení vypustit**. Stejně tak jako v **§ 15, odst. 4), písm. a)** by měla být tato povinnost pro výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy vyňata.

Preambule SUP direktivy uvádí:

Co se týká plastových výrobků na jedno použití, pro něž nejsou snadno dostupné žádné vhodné a udržitelnější alternativy, členské státy by měly v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ rovněž zavést systémy rozšířené odpovědnosti výrobce za účelem pokrytí nezbytných nákladů na nakládání s odpady a úklid odpadků i nákladů na osvětová opatření, jejichž cílem je přecházet znečišťování životního prostředí odpadky a toto znečišťování omezovat. Tyto náklady by neměly přesáhnout náklady, které jsou nezbytné k nákladově efektivnímu poskytování těchto služeb, a měly by být transparentně stanoveny mezi dotčenými subjekty.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

8. K § 10 odst. 1 písm. a), odrážka 2

Návrh Zákona zmiňuje, že mají být hrazeny náklady na úklid a soustředování odpadu v rámci obecního systému odpadového hospodářství nastaveného obcí. Tato formulace je příliš široká, tudíž máme obavu, aby průmysl nemusel nakonec hradit i náklady za úklid a soustředování odpadu vzniklého komerční činností jiného subjektu či vzniklého na soukromých prostranstvích. Proto bychom rádi, aby v zákoně bylo stanoveno, že náklady se vztahují pouze na „veřejné koše na veřejných prostranstvích obcí“. Chybí nám v zákoně zmínka, že se to tedy netýká krytí nákladů za odpad vzniklých právě v souvislosti s komerční činností jiného subjektu či ze soukromých prostranství.

Úhrada nákladů na úklid a soustředování odpadu z vybraných plastových výrobků se má týkat pouze těch, které jsou vyhozeny v rámci veřejných systémů sběru odpadu, tedy např. v rámci veřejných košů umístěných v parcích, nikoliv v rámci systému komunálního soukromého odpadu. Navrhujeme tedy změnu textu na "soustředování odpadu z veřejných odpadkových košů a podobných sběrných nádob, umístěných v rámci veřejných prostranství obcí. Náklady takto vynaložené by měly být přiměřené, účelně vynaložené a odpovídající poměru vybraných plastových výrobků na celkovém odpadu".

Odůvodnění:

Viz. text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

9. K § 10 odst. 1 písm. b) – Povinnost zasílat na MŽP údaje o množství odpadu – týká se pouze tabákových výrobků s filtry a filtrů uváděných na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky

Povinnost zasílat na MŽP údaje o množství odpadu z vybraných plastových výrobků soustředovaného v rámci obecních systémů odpadového hospodářství je dle našeho názoru absurdní. Obec by měla být tím subjektem, který by měl mít povinnost tyto údaje poskytnout, když bude mít průmyslem hrazené náklady na úklid a soustředování odpadu (a ona si bude vybírat toho, kdo odpad bude uklízet a soustředovat, a bude mít tím pádem nad realizací dohled). Data nemají jít přes průmysl jako „prostředníka“, ale obec je může rovnou odreportovat MŽP. To je i z hlediska administrativy jednodušší a ekonomičtější.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

10. K § 15 odst. 6 – Povinnosti provozovatele kolektivního systému

Požadavek, kladený na provozovatele kolektivního systému, uzavřít s obcí, která o to projeví zájem, smlouvu o úhradě nákladů, je disproporční. Není nijak garantováno poskytování dostatečné součinnosti ze strany obcí. Obce nejsou dle návrhu Zákona vázány žádnou povinností součinnosti. Provozovatel kolektivního systému je tak potenciálně vystaven riziku obstrukčního jednání ze strany obcí.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky.

Tato připomínka je zásadní.

11. K § 15 odst. 7 – Povinnosti provozovatele kolektivního systému

Doporučujeme prodloužit období, v němž má provozovatel kolektivního systému dosáhnout podílu smluvně zajištěných obcí (návrh stanovuje 90 % z celkového počtu obcí v České republice, jejichž podíl se zároveň rovná 90 % z celkového počtu obyvatel v České republice). V kombinaci s odst. 6, kdy obce nebudou vysloveně povinny s provozovateli kolektivních systémů smlouvy uzavírat, je pro potenciální provozovatele kolektivních systémů navrhované velmi krátké období v délce 1 roku velice přísné. Dobu pro splnění povinnosti smluvního zajištění obcí smlouvami navrhujeme rozložit do 3 let od nabytí právní moci rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování kolektivního systému.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

12. K § 25 odst. 1 písm. f) – Přestupky výrobce

Požadujeme zpřesnění úpravy – tak jak je naformulováno hrozí, že se teprve bude hledat mechanismus dokazování a existuje reálná obava zneužití systému například ze strany obcí.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

ČÁST DRUHÁ (Změna zákona o obalech):

13. K § 12 písm. a)

Návrh uvádí:

„...se obsažený podíl recyklovaných plastů podle odstavce 1 vypočítá jako průměr za příslušnou autorizovanou obalovou společností pro všechny dané obaly uvedené na trh nebo do oběhu za daný kalendářní rok těmito osobami...“.

Avšak směrnice EU 2019/904 říká zatím (viz rozdílová tabulka):

„Do 1. ledna **2022** přijme Komise prováděcí akty, kterými stanoví pravidla pro výpočet a ověřování cílů stanovených v prvním pododstavci tohoto odstavce. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 16 odst. 2.“

Domníváme se, že nejen v tomto momentu možná neuváženě předbíháme, a i toto přímo souvisí s „Požadavky na design a vstupní materiály SUP obalů“, byť to možná není na první pohled zřejmé.

Odůvodnění:

Viz. text připomínky

Tato připomínka je zásadní.